

УДК 347.922:347.98

DOI <https://doi.org/10.32782/2523-4269-2022-81-4-1-72-77>**Владовська Катерина Петрівна**

(Хмельницький університет управління та права
імені Леоніда Юзькова, м. Хмельницький)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3857-9292>

ПРАВОВА ПРИРОДА ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ПРИНЦИПІВ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ У АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІЙ ДОКТРИНІ

У науковій статті проведено дослідження правової природи та видів принципів публічної служби та визначення власного переліку принципів, притаманних публічній службі загалом. На підставі проведеного дослідження в науковій статті встановлено, що в адміністративно-правовій доктрині наявна дискусія щодо видів та змісту принципів публічної служби, однак спільним є їх групування на конституційні принципи, принципи, визначені окремими законами, якими визначені особливості здійснення окремих видів публічної служби або публічної служби в окремих органах державної влади; особливою є класифікація принципів публічної служби на загальні та процедурні (останні мають специфіку залежно від виду органу державної влади чи місцевого самоврядування, правоохоронного органу або військового формування). Така дискусія викликана зокрема й тим, що єдиного переліку принципів публічної служби у законодавстві України немає, а ті, які вказані у окремих законах, часто суперечать одне одному за змістовим наповненням.

Можна виділити такі принципи публічної служби: дотримання конституційних принципів верховенства права, законності, пріоритету прав і свобод людини та громадянина, гуманізму та соціальної справедливості в діяльності публічної служби; професійності, політичної нейтральності та стабільності адміністративної служби; прозорості і відкритості публічної служби; доброчесності публічної служби; патріотизму та публічності публічної служби; єдності правових і організаційних основ публічної служби; клієнтоорієнтованості та ефективності публічної служби у разі надання адміністративних послуг населенню; громадського та державного контролю за публічною службою; об'єктивного інформування суспільства про діяльність публічних службовців; інші принципи, які специфічні для конкретного виду публічної служби, державного органу, органу місцевого самоврядування, правоохоронного органу або військового формування.

Ключові слова: публічна служба, державна служба, принципи публічної служби, служба в органах місцевого самоврядування, військова служба.

Постановка проблеми. Питання оновлення підходів до діяльності публічної служби залишається актуальним і значною мірою не вирішеним концептуально елементом усіх реформ публічного управління від часу відновлення незалежності України. Як правильно зазначає В.О. Галай, в адміністративно-правовій доктрині відсутня єдина узгоджена позиція у диференціації принципів публічної служби, наявні принципи систематизовані шляхом додавання без належного логічного та змістового поєднання; низка класифікацій містять самодублювання принципів з різних груп [1, с. 29]. Зазначене викликане й тим, що єдиного законодавчого переліку принципів публічної служби у законодавстві України немає. Частина з принципів публічної служби визначена в Конституції України (наприклад, принцип рівного доступу до державної служби, а також до служби в органах місцевого самоврядування визначений у ст. 38 Основного Закону), частина – в Законі України «Про державну службу», зокрема у ст. 4 визначено 10 принципів, з іншого боку, відповідний перелік принципів здійснення публічної служби можна простежити і в інших законах (так, у ст. 4 Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» визначено 14 принципів, свій перелік принципів

служби міститься і в законах «Про Національну поліцію», «Про прокуратуру», «Про Державну прикордонну службу України», «Про судоустрій та статус суддів», «Про дипломатичну службу» тощо). У зв'язку із цим питання визначення поняття та видів принципів публічної служби залишається актуальним, оскільки публічна служба виявляється у принципах, основних засадах її функціонування та здійснення. А тому реформування публічної служби невіддільне без виявлення її правової природи, яку можна розкрити саме через категорію принципів публічної служби.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематика правової природи та видів принципів публічної служби стала предметом наукових досліджень таких учених, як: В. Галай, О. Дрозд, М. Карпа, Д. Ковальова, П. Комірчий, І. Недобор, С. Сergyгін, В. Тимошук, М. Цуркан, А. Школик та інші. Водночас комплексного наукового дослідження зазначених питань проведено не було. Винятком становить докторська дисертація В. Галай «Сучасна концепція принципів публічної служби в адміністративному праві України».

Мета наукової статті – провести наукове дослідження правової природи та видів принципів публічної

служби та визначення власного переліку принципів, притаманних публічній службі загалом.

Виклад основного матеріалу. Принципи публічної служби в адміністративно-правовій доктрині визначаються як: основоположні ідеї, які відбивають об'єктивні закономірності та визначають напрями реалізації компетенції, завдань і функцій органів публічної влади, статусу публічних службовців [2, с. 25]; основні керівні положення, які визначають основи формування та функціонування не тільки інституту державної, а й публічної служби [3, с. 50]; основні керівні ідеї здійснення публічної служби, зумовлені природними правами людини та засновані на міжнародних стандартах публічної служби, що знайшли своє відображення в актах національного законодавства, які втілюють науково обґрунтовані основи реалізації завдань і функцій державної служби та сприяють ефективності політики держави в питаннях забезпечення прав і свобод громадян, побудови громадянського суспільства [4, с. 102]; вихідні положення і теоретичні ідеї, що відображають об'єктивні закономірності розвитку суспільства й держави, найбільш характерні риси організації та функціонування не тільки самої публічної служби, а й усієї системи державного апарату, судочинства та прокуратури, визначають зміст складних взаємин усередині всього механізму держави [5, с. 29]. Принципи публічної служби спрямовані на просування, підтримку й захист соціальних цінностей у період її реалізації та проходження; мають найбільш поширений, абстрактний характер; визначають сутність і зміст державної служби, а також напрями їх подальшого розвитку; мають пріоритет (вищість) щодо верховенства закону у сфері державної служби; зазначені підвищеною стабільністю та стійкістю; закріплені в тексті Закону України «Про державну службу» [6, с. 56].

Втім не можемо погодитися з останньою тезою, оскільки до публічної служби належить не тільки державна служба. Поняття «публічна служба» є ширшим, ніж термін «державна служба»: якщо до державної служби належить адміністративна та спеціалізована служба, в тому числі служба у правоохоронних органах та військових формуваннях, то до публічної служби додатково належить служба на політичних, у тому числі виборних посадах, служба у корпоративних утвореннях та громадських формуваннях, за умови делегування їм повноважень державних органів або органів місцевого самоврядування відповідно до положень законів України [7, с. 127]. Саме тому принципи публічної служби безперечно включають у себе ті принципи, що передбачені Законом України «Про державну службу», а також іншими законами, якими визначається правовий статус осіб, які є військовослужбовцями або працівниками правоохоронних органів, однак не вичерпуються ними.

Якщо провести аналіз того переліку принципів, який наводиться у адміністративно-правовій доктрині, можемо виділити окрема такі принципи публічної служби:

1) верховенства права (підпорядкування діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб потребам реалізації прав людини, забезпечення їх пріоритетності перед усіма іншими цінностями; юридична визначеність та заборона свавільного розсуду – органи та службовці публічної служби, діючи від імені держави, у жодному разі не можуть приймати рішення, ґрунтуючись на власних амбіціях чи переконаннях, які суперечитимуть законодавству чи будуть позбавлені справедливості);

2) законності (обов'язок публічного службовця діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України);

3) патріотизму і публічності (віддане служіння українському народові та пріоритетне ставлення до забезпечення загального інтересу у разі виконання службових обов'язків);

4) професійності (компетентне, об'єктивне і неупереджене виконання службових обов'язків);

5) політичної нейтральності (утримання політичного службовця від демонстрації свого ставлення до політичних партій, а також власних політичних поглядів та недопущення їх впливу на виконання службових обов'язків);

6) прозорості і відкритості (забезпечення обов'язковості оприлюднення публічної інформації органом влади та можливість отримання відкритої (несекретної) інформації про нормативні акти, що регламентують діяльність відповідного органу публічної служби; цілі і задачі цього органу; послуги, які він надає; отримання послуг (алгоритм дій, вартість тощо); звернення громадян, доступ до публічної інформації);

7) стабільності (призначення публічних службовців на невизначений строк, незалежність персонального складу корпусу публічної служби від змін політичного керівництва держави та державних органів);

8) добросовісності (спрямованість дій публічного службовця на захист публічного інтересу та відмова від керівництва приватним інтересом у разі здійснення наданих йому повноважень) [1, с. 265, 388; 8, с. 18–19; 9, с. 115–116];

9) служіння народу України (аналогічний за змістом принципу патріотизму);

10) пріоритету прав і свобод людини та громадянина в діяльності публічної служби;

11) гуманізму та соціальної справедливості [10, с. 235];

12) розподілу праці, повноважень, компетенції суб'єктів здійснення служби;

13) підпорядкованості (кожна складова частина системи публічної служби посідає своє місце у структурі системи публічної служби, а також принцип підпорядкованості передбачає наявність власної структури з внутрішніми взаємозв'язками структурних елементів) [11];

14) адресності професійного соціального захисту публічних службовців, що передбачає єдність та диференціацію обсягу їхніх прав як під час виконання обов'язків публічної служби, так і в разі її припинення [12, с. 243];

15) єдності системи публічної служби (в державі впроваджується єдина державна політика у зазначеній сфері; діє єдина законодавча база, що регулює відносини у сфері публічної служби; усі службовці, незважаючи на функціональну різноманітність посад, діють у межах єдиної, скоординованої з єдиного керівного центру системи);

16) уніфікованості (передбачає єдині для всіх службовців: порядок проходження служби, обмеження, пов'язані з її проходженням, вимоги до професійної компетентності, а також загальні стандарти, загальні права, обов'язки, гарантії, заохочення, загальну систему підвищення рівня професійної компетентності і загальні підстави для припинення служби);

17) ієрархічності системи публічної служби (передбачає створення вертикалі управління з чітким розподілом завдань, повноважень і функцій та унормування підпорядкованості, підзвітності та підконтрольності) [13, с. 88];

18) ефективності – принцип, що, згідно з п. 6 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про державну службу», виявляється в «раціональному та результативному

використанні ресурсів для досягнення цілей державної політики». Цей принцип відображається в результативності процесу діяльності публічної служби в правоохоронній сфері, визначається як відношення результату цієї діяльності (а саме діяльності певного кола публічних службовців) за певний період часу до витрат, які вжиті для одержання вказаного результату [14, с. 105].

Говорячи про принцип політичної нейтральності, О.В. Селецький та Л.В. Шестак дещо розширюють його зміст, називаючи його принципом політичної та релігійної неупередженості, розуміючи під ним недопущення впливу політичних поглядів та релігійних переконань на дії та рішення державного службовця, а також утримання від демонстрації свого ставлення до політичних партій, блоків та їхніх об'єднань, релігійних організацій, демонстрації власних політичних поглядів та релігійних переконань під час виконання обов'язків по державній службі [4, с. 101].

Також ці науковці критикують наявний у ст. 4 Закону України «Про державну службу» принцип забезпечення рівного доступу до державної служби, що виявляється у забороні всіх форм та проявів дискримінації, відсутності необґрунтованих обмежень або наданні необґрунтованих переваг певним категоріям громадян під час вступу на державну службу та її проходження, як такий, що у цьому значенні суперечить принципам професіоналізму та професійної компетентності і має зводитися лише до заборони дискримінації за ознаками раси чи статі щодо громадян України, які досягли повноліття та бажають обійняти посаду державного службовця [4, с. 101].

З іншого боку, В.О. Галай зазначає на необхідності впровадження в українське законодавство принципу системи заслуг, що актуальний для публічної служби США і виявляється у встановленні системи відбору найкращих кандидатів на підвищення в посаді на конкурсних іспитах, а також на основі щорічної оцінки їхньої службової діяльності; принципу підзвітності, організаційної спроможності та залучення громадян до процесів прийняття рішень, що актуальний для публічної служби держав Європейського Союзу [1, с. 204–205]. Також науковець зазначає на необхідності законодавчого закріплення принципу рівності, тобто обов'язку державного службовця під час здійснення своїх повноважень однаково застосовувати законодавчі норми та приписи до всіх осіб, а також заборони надавати переваги чи привілеї під час вирішення будь-яких питань за такими ознаками, як країна походження, мова, стать, політичні, релігійні чи інші переконання, майновий стан тощо [1, с. 269], та принципу персональної відповідальності на публічній службі [1, с. 270].

Особливу думку щодо системи принципів публічної служби має С.М. Серьогін, він виділяє три групи таких принципів:

1) антропні (конституційні) принципи: верховенства права; законності; пріоритету прав і свобод людини і громадянина; рівного доступу громадян до публічної служби;

2) операціональні принципи, визначені спеціальними законами («Про державну службу в Україні», «Про прокуратуру», «Про Державну прикордонну службу України», «Про Національну поліцію» тощо): професіоналізму і компетентності публічних службовців; захисту публічних службовців від неправомірного втручання в їхню професійну службову діяльність як державних органів і посадових осіб, так і фізичних і юридичних осіб тощо;

3) інституційні принципи (принципи публічної служби як правового інституту): єдності правових і організаційних основ публічної служби, що передбачає законодавче закріплення єдиного підходу до організації публічної служби; відкритості публічної служби та її доступності громадському контролю; об'єктивного інформування суспільства про діяльність публічних службовців [3, с. 51–61].

П.О. Комірчий виділяє тільки дві групи принципів публічної служби: загальноправові (фундаментальні засади права, що відображають сьогочасний етап розвитку суспільства й вимог суспільства до правової дійсності), до яких він відносить зокрема принципи: верховенства права; законності; гуманізму; справедливості; правової рівності; загальнослужбові (що поширюються на всю публічну службу, набуваючи особливих властивостей у контексті їх реалізації публічною службою в певній сфері діяльності держави), до яких він відносить принципи: забезпечення рівного доступу до публічної служби з дотриманням встановлених законодавством застережень й обмежень; прозорості (гласності, відкритості) публічної служби, а також професійності, ефективності, добросесності, патріотизму, політичної неупередженості (нейтральності), стабільності публічної служби [15, с. 428].

Схожий перелік виділяють О.В. Селецький та Л.В. Шестак, які виділяють дві групи принципів публічної служби: загальні принципи публічної служби, які поширюють свою чинність на всіх без винятку державних (публічних) службовців, а також принципи професійної діяльності публічних службовців окремих державних органів [4, с. 101].

На думку Т.А. Пузанової, яка однак досліджувала принципи лише державної служби, система таких принципів складається з конституційних, зумовлених положеннями Конституції й законодавства України, та організаційно-функціональних, які відображають засади побудови та функціонування державного апарату та державної служби. До першої групи вона відносить принципи: верховенства Конституції України та законів над нормативно-правовими актами, інструкціями під час виконання державними службовцями посадових обов'язків і забезпечення їхніх прав; забезпечення прав та свобод людини і громадянина та їх безпосередньої дії; служіння народу України; демократизму і законності; пріоритету прав і свобод людини та громадянина; гуманізму та соціальної справедливості; єдності державної влади; поділу влади на законодавчу, виконавчу та судову; рівного доступу громадян до державної служби; позапартійності, відокремлення релігійних об'єднань від держави. Організаційно-функціональні принципи державної служби визначені у спеціальних законодавчих та інших актах про державну службу. Такими принципами є: обов'язковість для державних службовців рішень, прийнятих вищими органами державної влади та їх керівниками в межах їхніх повноважень і згідно із законодавством України; єдності основних вимог, що висуваються до державної служби; професіоналізму та компетентності; ініціативності, чесності, відданості справі державних службовців; прозорості у здійсненні державної служби; персональної відповідальності державних службовців за рішення, які вони готують і приймають; дотримання прав і законних інтересів суб'єктів системи державного управління; стабільності кадрів державних службовців у органах державної влади [16, с. 54]. Схожий перелік виділяє Ю.В. Ковбасюк, однак до останньої групи також

додає принципи: дотримання прав підприємств, установ та організацій, об'єднань громадян; соціальної захищеності державних службовців [5, с. 30].

В.О. Галай виділяє дві групи принципів публічної служби:

1) змістові принципи як загальні, базові, що притаманні всім суб'єктам публічної служби, на яких ґрунтується виконання їхніх обов'язків як представників публічної влади, – принципи верховенства права (до якого належать підпринципи законності, юридичної визначеності, заборони свавільного розсуду, доступу до правосуддя у вирішенні спірних питань публічного управління, примату дотримання прав людини під час здійснення публічної служби), рівності та персональної відповідальності;

2) процедурні принципи, на підставі яких формуються процеси забезпечення діяльності суб'єктів публічної служби як між собою, так і з урахуванням особливостей їхнього статусу та взаємин з іншими суб'єктами публічного права – принципи добросовісності, відкритості, підконтрольності, клієнтоорієнтованості, ефективності. Принцип клієнтоорієнтованості, що виділений В.О. Галай, виявляється у вивченні та врахуванні очікувань споживачів державних (адміністративних, соціальних) послуг; побудові стратегічних пріоритетів і поточних завдань публічних службовців виходячи із таких очікувань; вимірюванні задоволеності як критерію оцінки діяльності, а також активному залученні споживачів послуг (клієнтів та замовників послуг) як стейкхолдерів публічної служби конкретного рівня [1, с. 125–126, 128, 133, 395, 406].

На думку С.В. Ківалова, який досліджував зарубіжний досвід правового регулювання принципів публічної служби, залежно від їх законодавчого регулювання країни, виділяються три групи принципів публічної служби: ті, які чітко визначені законом про публічну службу (принципи публічної служби Болгарії, Греції, Литви, України); які чітко не визначені у законі про публічну службу, однак передбачаються як правові положення в різних статтях спеціального закону (принципи публічної служби Франції, Латвії, Польщі); які

чітко й конкретно не визначаються у законодавстві, а організація й функціонування служби здійснюється на підставі загальноприйнятих принципів функціонування державних органів (принципи публічної служби Чехії, Естонії, Німеччини) [17, с. 14–15].

Висновки і пропозиції. На підставі проведеного наукового дослідження визначимо, що можна констатувати наявність дискусії у адміністративно-правовій доктрині щодо видів та змісту принципів публічної служби, однак спільним є їх групування на конституційні принципи, принципи, визначені окремими законами, якими визначені особливості здійснення окремих видів публічної служби або публічної служби в окремих органах державної влади; особливою є класифікація принципів публічної служби на загальні та процедурні (останні мають специфіку залежно від виду органу державної влади чи місцевого самоврядування, правоохоронного органу або військового формування). Така дискусія викликана зокрема й тим, що єдиного переліку принципів публічної служби у законодавстві України немає, а ті, які вказані у окремих законах, часто суперечать одне одному за змістовим наповненням.

На нашу думку, можна виділити такі принципи публічної служби: дотримання конституційних принципів верховенства права, законності, пріоритету прав і свобод людини та громадянина, гуманізму та соціальної справедливості в діяльності публічної служби; професійності, політичної нейтральності та стабільності адміністративної служби; прозорості і відкритості публічної служби; добросовісності публічної служби; патріотизму та публічності публічної служби; єдності правових і організаційних основ публічної служби; клієнтоорієнтованості та ефективності публічної служби під час надання адміністративних послуг населенню; громадського та державного контролю за публічною службою; об'єктивного інформування суспільства про діяльність публічних службовців; інші принципи, які специфічні для конкретного виду публічної служби, державного органу, органу місцевого самоврядування, правоохоронного органу або військового формування.

Список використаних джерел

1. Галай В.О. Сучасна концепція принципів публічної служби в адміністративному праві України : дис. ... докт. юр. наук : 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Ірпінь, 2020. 581 с
2. Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України. / Заг. ред. В.П. Тимошука, А.М. Школика. Київ : Конус-Ю, 2007. 735 с.
3. Публічна служба : навчальний посібник / С.М. Серьогін, Н.А. Липовська, Є.І. Бородин та ін. ; за заг. ред С.М. Серьогіна. Дніпро : ГРАНІ, 2018. 384 с.
4. Селецький О.В., Шестак Л.В. До питання про принципи публічної (державної служби). *Українське право*. 2021. № 5. С. 98–103.
5. Державна служба : підручник у 2 т. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України / редкол.: Ю.В. Ковбасюк (голова) та ін. Київ, Одеса : НАДУ, 2012. Т. 1. 372 с
6. Drozd O. The Rule of Law as a Principle of State Service in Ukraine. *Наукові записки. Серія «Право»*. 2017. Вип. 2. Р. 52–61.
7. Владовська К.П. До питання про правову природу поняття «публічна служба» у законодавстві України та в адміністративно-правовій доктрині. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 2. С. 124–128. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/261774/258184>.
8. Цуркан М.І. Правове регулювання публічної служби в Україні. Особливості судового розгляду спорів : монографія. Харків : Право, 2010. 216 с.
9. Недобор І.В. Теоретичні основи становлення публічної служби в Україні. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія «Державне управління»*. 2018. № 1. Том 29 (68). С. 114–117.
10. Ковальова Д.В. Державна служба України як суб'єкт професійної соціалізації. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2015. № 3. С. 228–237.
11. Карпа М. Принципи здійснення публічної служби. *Демократичне врядування. Науковий вісник*. 2010. Випуск 6. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2022/jan/26646/karpa.pdf>.
12. Калініченко З.Д. Основні засади правового забезпечення соціального захисту державних службовців. *Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави* : тези доповідей VII Міжнародної науково-практичної

конференції (м. Харків, 30 листопада 2018 р.). Харків, 2018. С. 242–244. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/30_11_2018/pdf/119.pdf.

13. Малиновський В.Я. Публічна служба в Україні : підручник. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2018. 312 с.

14. Комірчий П.О. Система загальнослужбових принципів публічної служби в правоохоронній сфері. *Юридичний бюлетень*. 2019. Випуск 10. С. 100–107.

15. Комірчий П.О. Адміністративно-правові засади публічної служби у правоохоронній сфері : дис. ... докт. юр. наук : 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Київ, 2020. 611 с.

16. Пузанова Т.А. Поняття та значення принципів державної служби. *Право і Безпека*. 2009. № 5. С. 53–56.

17. Ківалов С.В. Принципи державної служби у новому Законі «Про державну службу». *Актуальні проблеми держави і права*. 2012. Випуск 68. С. 7–16.

References

1. Halai, V.O. (2020). Suchasna kontseptsiiia pryntsyviv publichnoi sluzhby v administratyvnomu pravi Ukrainy [Modern concept of the principles of public service in the administrative law of Ukraine]. Thesis ... doctor of jurisprudence. Spec. 12.00.07 “Administrative law and process; finance law; information law”. Irpin [in Ukrainian].

2. Publichna sluzhba. Zarubizhnyi dosvid ta propozytzii dlia Ukrainy [Public service. Foreign experience and proposals for Ukraine] (2007). General ed. V.P. Tymoshchuk, A.M. Shkolyk. Kyiv: Konus-Yu [in Ukrainian].

3. Publichna sluzhba: navchalnyi posibnyk [Public service: educational manual] (2018). / S.M. Serohin, N.A. Lypovska, Ye.I. Borodin ta in.; general ed. S.M. Serohin. Dnipro: HRANI [in Ukrainian].

4. Seletskyi, O.V., Shestak, L.V. (2021). Do pytannia pro pryntsyvy publichnoi (derzhavnoi sluzhby) [To the question of the principles of public (state) service]. *Ukrainske pravo – Ukrainian law*. 5. Pp. 98–103 [in Ukrainian].

5. Kovbasiuk, Yu.V. (Ed.) (2012). Derzhavna sluzhba: pidruchnyk: u 2 t. [Civil service: textbook: in 2 volumes]. Kyiv, Odesa: NADU. Volume 1 [in Ukrainian].

6. Drozd, O. (2017). The Rule of Law as a Principle of State Service in Ukraine. *Naukovi zapysky. Serii Pravo – Scientific notes. Law series*. Issue 2. Pp. 52–61 [in English].

7. Vladovska, K.P. (2022) Do pytannia pro pravovu pryrodu poniattia «publichna sluzhba» u zakonodavstvi Ukrainy ta v administratyvno-pravovii doktryni [On the question of the legal nature of the concept of “public service” in the legislation of Ukraine and in the administrative-legal doctrine]. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo – Analytical and comparative jurisprudence*. 2. Pp. 124–128. Retrieved from: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/261774/258184> [In Ukrainian].

8. Tsurkan, M.I. (2010). Pravove rehuliuвання publichnoi sluzhby v Ukraini. Osoblyvosti sudovoho rozghliadu sporiv: monohrafiia [Legal regulation of public service in Ukraine. Peculiarities of judicial review of disputes: monograph]. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].

9. Nedobor, I.V. (2018). Teoretychni osnovy stanovlennia publichnoi sluzhby v Ukraini [Theoretical foundations of the formation of public service in Ukraine]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Serii Derzhavne upravlinnia – Scholarly notes of TNU named after V.I. Vernadskyi. State administration series*. № 1. Volume 29 (68). Pp. 114–117 [in Ukrainian].

10. Kovalova, D.V. (2015). Derzhavna sluzhba Ukrainy yak subiekt profesiinoi sotsializatsii [The State Service of Ukraine as a Subject of Professional Socialization]. *Derzhavne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia – State administration and local self-government*. № 3. Pp. 228–237 [in Ukrainian].

11. Karpa, M. (2010). Pryntsyvy zdiisnennia publichnoi sluzhby [Principles of public service implementation]. *Demokratychnе vriaduvannia. Naukovyi visnyk – Democratic governance. Scientific Bulletin*. Issue 6. Retrieved from: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2022/jan/26646/karpa.pdf>.

12. Kalinichenko, Z.D. (2018). Osnovni zasady pravovoho zabezpechennia sotsialnoho zakhystu derzhavnykh sluzhbovtiv [Basic principles of legal provision of social protection of civil servants]. *Suchasni problemy pravovoho, ekonomichnoho ta sotsialnoho rozvytku derzhavy – Modern problems of legal, economic and social development of the state: theses of reports of the VII International scientific and practical conference (Kharkiv, November 30)*. Kharkiv. Pp. 242–244. Retrieved from: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/30_11_2018/pdf/119.pdf [in Ukrainian].

13. Malynovskyi, V.Ya. (2018). Publichna sluzhba v Ukraini: pidruchnyk [Public service in Ukraine: textbook]. Kyiv: Vydavnychiy dim «Konдор» [in Ukrainian].

14. Komirchyi, P.O. (2019). Systema zahalnosluzhbovykh pryntsyviv publichnoi sluzhby v pravookhoronni sferi [System of general service principles of public service in the law enforcement sphere]. *Yurydychnyi biuleten – Legal bulletin*. Issue 10. Pp. 100–107 [in Ukrainian].

15. Komirchyi, P.O. (2020). Administratyvno-pravovi zasady publichnoi sluzhby u pravookhoronni sferi [Administrative and legal principles of public service in the law enforcement sphere]. Thesis ... doctor of jurisprudence: 12.00.07 “Administrative law and process; finance law; information law”. Kyiv [in Ukrainian].

16. Puzanova, T.A. (2009). Poniattia ta znachennia pryntsyviv derzhavnoi sluzhby [The concept and meaning of the principles of public service]. *Pravo i Bezpeka – Law and Security*. 5. Pp. 53–56 [in Ukrainian].

17. Kivalov, S.V. (2012). Pryntsyvy derzhavnoi sluzhby u novomu Zakoni «Pro derzhavnu sluzhbu» [Principles of civil service in the new law “On Civil Service”]. *Aktualni problemy derzhavy i prava – Actual problems of the state and law*. Issue 68. Pp. 7–16 [in Ukrainian].

Vladovska Kateryna*(Khmelnyskyi University of Management and Law**named after Leonid Yuzkov, Khmelnytskyi)*ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3857-9292>**LEGAL NATURE AND CLASSIFICATION OF PUBLIC SERVICE PRINCIPLES
IN ADMINISTRATIVE-LEGAL DOCTRINE**

In the scientific article the scientific research of the legal nature and types of principles of public service and definition of the own list of the principles inherent in public service as a whole is carried out. On the basis of the conducted research in the scientific article it is established that in the administrative legal doctrine has a discussion on the types and content of principles of public service, but common is their grouping into constitutional principles, principles defined by separate laws, which determine the features of certain types of public service or public service in certain public authorities; special is the classification of the principles of public service into general and procedural (the latter have specifics depending on the type of public authority or local government, law enforcement or military formation). This discussion is caused in particular by the fact that there is no single list of principles of public service in the legislation of Ukraine, and those which are specified in separate laws often contradict each other on semantic filling.

The following principles of public service can be distinguished: observance of the constitutional principles of the rule of law, legality, priority of human and civil rights and freedoms, humanism and social justice in public service activities; professionalism, political neutrality and stability of the administrative service; transparency and openness of public service; integrity of public service; patriotism and publicity of public service; unity of legal and organizational bases of public service; customer orientation and efficiency of public service in providing administrative services to the population; public and state control over the public service; objective informing the public about the activities of public servants; other principles that are specific to a particular type of public service, public authority, local government, law enforcement or military formation.

Key words: *public service, state service, principles of public service, service in local self-government bodies, military service.*

Надіслано до редколегії 19.11.2022